

Kung Gustaf och internationella tennistävlingar på Särö

Kung Gustaf på Särö

1902 beskrivning av den första internationella tennistävlingen
Internationella tennistävlingen från år till år 1903-1949 inklusive beskrivning
av säteribranden.

Nedskrivit på skrivmaskin ca 1950. Bidragsgivare: D. Keiller

Kung Gustaf

på Särö

Den 27 juli 1897 anlände dåvarande kronprins Gustaf för första gången till Särö. Han kom ombord på "Drott" i sällskap med kung Oscar, som sedan år 1871 känt sig hemma på ön, vilken han besjungit i ett flertal dikter, nedtecknade i Drott-albumet.

Kungen och kronprinsen steg i land vid herrbassängen och möttes vid nya varmbadhuset av kronprinsessan Victoria, som en vecka tidigare hade anlänt till ön jämte sina söner och där tagit in i konsul Lyons villa Gövik, som det året hyrdes av kronprinsparet.

Samma kväll gavs stor bal i societetshuset, bevistad av kungen och kronprinsen. Den senare dansade nästan varje dans: vals med fru Alice Pripp och fru Mary Weinberg, française med fru Augusta Lindström vis à vis kammarherre Carl Lagerberg och fru Hilma Carlsson samt polka med fru Emma Bratt.

Dagen därpå avseglade "Drott" med kongen och kronprinsen till Marstrand. Efter en fisketur återvände emellertid kronprinsen redan följande dag till Särö, där de nya cementerade tennisplanerna - de bästa i Sverige - lockade. Kronprinsen blev den då bildade Särö Lawn Tennisklubbs förste hedersledamot och spelade dagligen mot det par som sedan mer än ett halvt sekel är hans närmaste vänner på ön.

När man genomgår alla de klipp och anteckningar, som samlats under kong Gustafs många besök på Särö, får man en bild av flydda, lyckliga somrar.

År 1902 var det för första gången internationella
tennistävlingar på Särö.

Fredagen den 19 juli kl 7.10 på morgonen anlände H.K.H. Kronprins Gustaf med snälltåg från Stockholm till Göteborgs centralstation, där han mottogs av landshövdingen, friherre Lagerbring, konsul Carl Wijk, ingenjör James Keiller j:r samt lotskapten O. Stenberg.

Kronprinsen uppvaktades av adjutanten, friherre Eskil Banér, samt hade dessutom i sin svit med sig några av Stockholms skickligaste tennisspelare, bland andra de just till myndig ålder komna ynglingarna, Gunnar Setterwall och Wollmar Boström.

Frukost intogs på stationen, varefter kronprinsen med uppvaktning, två engelska gäster samt herrar Keiller, Setterwall och Boström åkte till Göteborgs lawntennis-paviljong, där han mottogs av häradshövding Ivar Berger, konsul Carl Wijk och doktor Bertil Wijk, konsul Harald Grebst samt her Sten Helling.

"H.K.H. genomgick byggnaden och tyckte mycket om den - antecknar James Keiller i sin dagbok - men alla tycket att det var väl lågt till taket. Därpå besågs uteplanerna av sand samt velocipedbanan. Då klockan ej var mer än 8 och lotsångaren var tillsagd att avgå först kl 9 frågade H.K.H. mig, vad jag föreslog att vi skulle göra. Då jag förut visste att han tyckte om blommor, föreslog jag att vi först skulle bese Trädgårdsföreningen och därefter åka en tur genom Slottskogen.

Vi stannade vid Trädgårdsföreningens port i Allén och besåg rabatterna. När vi kommo till växthuset, frågade H.K.H.:

- Kommer vi in?

Jag svarade att det sannolikt var öppet samt fann att så var fallet, då jag kände på dörren. Vi steg alltså på. Biljettförsäljerskan var ej på platsen så tidigt på morgonen, varför vi utan vidare gingo in i stora mitthallen. Här kom vakten - en stor, lang och myndig man - oss tillmötes. Han spände ögonen i oss och frågade barskt:

- Har herrarna löst biljett? I annat fall får herrarna gå ut och vänta utanför dörren tills fröken kommer.

Jag teg ett ögonblick för att se om H.K.H. skulle svara eller om mannen skulle kunna känna igen honom, men då så inte var fallet, sade jag till honom:

- Detta är H.K.H. Kronprinsen.

Mannen kastade en förskräckt blick på H.K.H., kröp ihop av förlägenhet och försvann som en blixtnakad bakom en bladgrupp. Ögonblickligen därefter började alla fontäner spela.

Sedan vi tagit en promenad bort till G.S.K. dammen, där en sovande svan, som av en svag virvelvind drevs runt, till H.K.H:s förnöjelse stego vi åter i vagnen och åkte genom allén, till Slottsskogen, runt stora dammen till lotsångaren, dit vi anlände punktligt klockan 9.

"Föteborg" låg förtöjd vid Tullverket. Där mötte landshövdingen och friherrinnan Lagerbring med en stor bukett röda rosor. Även Carl Wijk samt polismästare Elliot var tillstädes.

Efter en stunds samtal avreste vi. H.K.H. var hela tiden mycket intresserad av att få beskrivning på allt vi passerade. Lindholmens var, Carnegies och Vesterbergets befästningar intresserade honom mycket. Vi gingo yttre vägen, därför att kapten Stenberg ej vågade gå den inre, på grund av båtens djupgående.

Alla voro mer eller mindre oroliga för sjön - synnerhet dr Flavelle, som de hade kugget i en del punsch på tåget aftonen före. J.M. Flavelle är med dr. 42 år, samt har som läkare under Boerkriget tjänstgjort med stor heder. Han är dessutom en av Englands skickligaste tennisspelare. Lika skicklig är det 35 åriga legationsrådet H.G. Dering, som under boxarupproret deltog i försvaret av engelska legationen i Peking.

Vid passerandet av Askimfjorden satte sig H.K.H. längst fram i fören på lotsångaren, och där samlades vi alla. Det gick ej vidare hög sjö.

Klockan halv elva kommo vi till Särö och hälsades med 21 skott som herr Ygberg låtit ordna med dynamitpatroner.

På bron mötte först pappa, som jag presenterade samt därpå herrarna i direktionen för nytta och nöje: doktor Wolff samt herrar Carlström, B. Wijk, Ygberg och löjtnant Kuylens-tierne. Därpå hälsade H.K.H. på damerna, alla klädda i vitt, vilket tog sig synnerligen väl ut. Innan vi lade till hade H.K.H. frågat mig om namnen på den ena efter den andra av dem han såg på bryggan.

Sedan han hälsat vänligt på alla, frågade jag om han ville åka upp till Furuhäll - jag hade i Göteborg ordnat ekipage - men han sade:

- Tack jag går helst, om jag slipper åka.

- Ja, naturligtvis, som Eders K.H. befäller, svarade jag.

Så gick han med pappa och de övriga gästerna i villan upp till Furuhäll, där Mamma och min syster Isabel tog emot honom på terrassen. Efter presentation och en stunds samtal drogo sig föräldrarna och Isabel tillbaka och vi gingo upp i sovrummen. Med kammartjänare Borg, vaktnästare Olsson och tre jungfrur hade villan nu 14 sovgäster.

H.K.H. var mycket nöjd med sitt rum, men lät vända sängen, så att han ej hade dagen i ögonen. Sedan kappsäckarna fördelats, klädde sig alla i tennisdräkt, varefter lunch äts kl. 12. När vi skulle sätta oss, sade H.K.H. att jag skulle sitta mitt emot honom som värd. På var sin sida om sig placerade han de båda engelsmännen. Jag satt mellan Banér och Pontus Qvarnström och på kortsidorna satt Setterwall och Boström. Lunchen bestod av buljong, en äggrätt, kotletter med grönsaker samt jordgubbar. Rehnskt vin och claret serverades, varvid det visade sig att H.K.H. tyckte bäst om claret med vatten.

Klockan halv två åkte vi till tennis och spelade till klockan halv sju, då vi foro hem och klädde om oss i smoking H.K.H:s favoritdräkt - och satte oss till middag klockan halv åtta.

Efter middagen drack vi kaffe på terrassen och vid 10-tiden begärde kronprinsen att få spela bridge och däri deltog Flavelle, Boström och Setterwall.

Dering, Banér och jag satt på balkongen och pratade.

Följande morgon serverades frukostkl 1/2 10. Den bestod för H.K.H. av två kokta ägg, en kotlett, kaffe samt ett ä två glas mjölk. H.K.H. tycker särskilt mycket om stekt fisk, helst vitling, kall till frukost, samt gravlax och hummer. Kronprinsen är vanligen först uppe av oss om morgnarna. Första morgonen satt vi i solskenet och pratade innan de andra orkat upp. Han berättade om vad han sett i fråga om tennis i England.

Klockan elva var båda vagnarna framme och vi åkte upp till Tennis, där vi spelade till klockan halv ett, då det var tid att åka hem till lunch.

Klockan halv tre var vi åter uppe vid Tennis. I mellersta paviljongen hade jag ordnat ett rum för H.K.H. att klä om sig uti och draga sig tillbaka till. Under det att han spelade passade jag på att gå till telefon. När jag kom tillbaka var H.K.H. försvunnen. Mary Wijk vinkade då till mig och sade att han fallit omkull och slagit sig och att han nu befann sig på sitt rum i Paviljongerna. Med hjärtat i halsgropen sprang jag dit. Till all lycka var han inte svårt skadad, endast ett skrubbsår på knät och en vrickad hand. Efter en stund gick han ned till plan och fortsatte, något haltande, spelet. Hem i vagn klockan halv sju. Middag klockan halv åtta, varefter vi klockan 9 foro upp till Societetssalongen, där dans och en buffet var anordnad."

Societetshuset var praktfullt dekorerat med flaggor och

grönt. Runt salen löpte guirlander mellan prydligt arrangerade flaggdekorationer. Även ute på den öppna verandan syn-
tes blommor, eklövskransar samt en mängd kulörta lyktor.

Badgästerna var mangrant församlade. Här märktes även många utländska gäster, som anmält sig till deltagande i de internationella tennistävlingarna, såsom det tycka legationsrådet, baron Heinz von Weissenrode, mest känd för sina framgångar inom ridsporten, österrikaren, greve C. von Wessely från Prag, samt de danska stjärnorna Hillerup, Larsen och Gudmann. Bland de svenska gästande damerna märktes Sveriges champion, fru Märta Adlersträhle och den nästan lika bollsäkra fru Elsa Wallenberg. Men att det även bland öns egna damer - som nu i aftontoalett rörde sig i salen - skulle finnas tennistalanger skulle de följande tävlingarna utvisa.

När kronprinsen anlände, hälsades han välkommen av landshövding Asker, som å de närvarandes och befolkningens vägnar tackade kronprinsen för att han åter haft Särö i sin hägkomst. Talet slutade med ett leve för H.K.H., åtföljt av hurrarop och fanfarer från musikkåren.

Kronprinsen tackade för skålen och sade, att den förra vistelsen på Särö hade kvarlämnat ett så gott minne och han hoppades att denna skulle bli lika angenäm.

Därefter öppnade kronprinsen balen med Fru Elisabeth Kuylenstierne - klädd i grön taft och gul spets. Musiken spelade "Les patineur". Så ställde man upp till I:a française. Kronprinsen förde den vackra grevinnan Greta Wachtmeister vis- a - vis badläkare Wolff med maka. Musiken spelade, som alltid vid dessa tillfällen, "Lilla Helgonet". Första polkan dansade kronprinsen med den charmanta fru Helfrid Willerding och andra française med fru Augusta Lindström - hon bar alltid vid barmen en violbukett - vis- a - vis

avis baron Eskil Banér och grevinnan Greta Wachtmeisterp

Kronprinsen var på ett strålande humör och underhöll sig livligt med de närvarande. När han sent lämnade societetshuset, följdes han av kraftiga hurrarop. Men när han åkte hem till Furuhäll, anförtrrodde han sin värd att han var ganska trött och att det gjorde ont i det skadade knät.

"Följande dag, som var en söndag, serverades frukosten något senare - kl. 10.30. Sedan åkte H.K.H., Banér, Qvarnström och jag till gudstjänsten i Societetshuset - skriver James Keiller i dagboken- De första stolarna var reserverade och där satte sig H.K.H. samt sade till mig att sitta bredvid honom. De andra satte sig strax bakom. När psalmen spelades upp viskade H.K.H. till mig:

- Jag har glömt min psalmbok.

- Det har jag också, viskade jag tillbaka.

Samtalet uppfattades av fru Sternhagen, som satt alldeles bakom oss, varefter hon stack till oss sin psalmbok. Högmässan förrättades av pastro J. Källander från Härnösand, som mycket länge utlade texten om "den tränga porten".

Efter predikans slut tackade H.K.H. fru Sternnagen för det vänliga lånet av psalmbok, varefter vi följde henne, förbi Paviljongerna, till deras villa, där vi stannade en stund.

Efter middagen spelade H.K.H. piano. Han spelar verkligen mycket mjukt och vackert och har ett utmärkt musiköra. Till sängs klockan 12 för att vara utvilade till morgondagens tävlingar.)

De tre banorna ansågs vara de bästa i Sverige. Tävlingskommittén hade mycket att bestyra. Den utgjordes av: Ingenjör James Keiller, ordförande, dr Bertil Wijk, v. ordförande, herr Walter Dickson, sekreterare, konsul C.O. Wijk, herr Carl Blidberg, kand Thor Carlander och herr Ivar Lignell. Referee var notarie Carl Nordenson.

Prissamlingen utgjordes av pokaler förutom Kronprinsens eget hederspris, en vacker guldkedja med safirer - ett pris som givetvis alla de tävlande damerna livligt eftertraktade.

Måndag förmiddag började slaget av Kronprinsen, som efter en jämn och vacker strid besegrade kand O. Forsell med 6-3, 6-2. Och sedan var alla i elden: Märta Adlersträhle, Elsa Wallenberg, Kerstin Lindström, Ingeborg Svedberg, Gunnar Setterwall, Wollmar Boström, Pontus Qvarnström och de celebra utlänningarna.

Det råde feststämning på ön. Vädret var strålande och damerna i luftiga ljusa toaletter bildade levande

rabatter kring Kronprinsen, som var den givna medelpunkten. "Hans eleganta, en lätt flanelldräkt iförda gestalt, var synlig över allt, där spelet var skarpast" - skriver en Göteborgstidning.

Tävlingarna fortsatte veckan ut med skiftande lycka. Man talade om Wollmar Boströms säkra långslag och om danskens Larsens mördande volley. Särö-flickorna jublade, då Marta Werner i single lyckades besegra den hittills oslagna Marta Adlersträhle.

Efter dagens matcher roade man sig efter bästa förmåga. I solnedgången samlades ungdomarna på klipporna vid havet, dit kronprinsen även gärna ställde sina steg. Man skämtade och pratade och sjöng, så det ekade över det stilla vattnet.

Kronprinsen hade en mycket god och väl skolad baryton. Han visade sina vackra handskrivna noter för Elisabeth Kuylenstierna och bad henne ackompanjera sig på pianot. Hans favoritsång av Reissiger började med orden:

Viel Vögel'n sind geflogen

Viel Blumen sind verblüht

Men han kunde även vara med om många glada upptåg på Furuhäll.

Kronprinsen var alltid road av glada upptåg. För att skoja med vännen Flavelle kom de sålunda en kväl på uppslaget att i hans sovrum gömma en gammal tupp. I soluppgången klämde tuppen till med ett ljudligt galande och

väckte hela huset. Flavelle for förskräckt upp och började yrvaken leta efter odjuret. Vännerna rusade till i pyjamas och nattskjortor och tuppen infångades till sist under jubel.

En annan dag tog några av kavaljererna sig för att sy ihop ärmar och halsöppningar på sina kamraters nattskjortor, varvid de fick skicklig hjälp av Kronprinsen, som redan då suveränt behärskade nål och tråd.

Bland de följande dagarnas matcher torde den intressantaste ha varit finalen i herrdubbel, där kronprinsen-Setterwall ställde upp mot danskarna Gudman-Hillerup. Till en början såg det ut som om danskarna skulle vinna. De tog hem de två första setten. Men H.K.H. och Setterwall, som till en början ej var i slag, tog stadigt upp sig och lyckades efter lång och hård strid bärga segern till Sverige. Hurraropen skallade. Kronprinsen själv glädde sig synbarligen mycket åt framgången och därtill hade han all anledning, ty de hade lyckats besegra först den bästa engelska och därefter den bästa danska kombinationen.

Slutmatcherna utspelades på lördagen inför tätta åskådarmassor, som kommit lång väga ifrån. Den sista matchen, om svenska herrars single, gick mellan Boström och Qvarnström med seger för den förstnämnde.

Prisutdelningen ägde rum vid 9-tiden i societetssalongen, som var festligt smyckad med blommor, bladgrupper och girlander.

Herrarna mottog sina pris av fru Sigrid Wijk, och damerna sina av Kronprinsen, assisterad av ingenjör James Kedller. Till var och en av damerna hade H.K.H. ett vänligt, uppmuntrande ord.

Omedelbart efter prisutdelningen började dansen, som träd-
des med liv och lust och i vilken Kronprinsen var den livli-
gaste. H.K.H. dansade med följande damer:

I:a vals med fröken Martha Werner , polka med fru Mary Hammarberg, francaise med fröken Kerstin Lindström vis-avis herr Walter Dickson och fröken Ella Krafft, pas de quatre med konsulinnan Gunilla Wijk samt vals med fru Mary Boström.

Härpå följde supé- kyckling och jordgubbar. Vid champan-
jen reste sig Kronprinsen, höjde sitt glas för de avslutade
tävlingarna, och bringade såväl å egna som de övriga tävlandes
vägnar ett varmt tack till Särö L.T.K. Särdeles angenämt hade
dessa dagar förflutit, sade Kronprinsen och särskilt ville
han prisa den höga ståndpunkt, på vilken Särö-damerna stod i
tennisavseende. Kronprinsen slutade sitt tal med önskan, att
detta damernas vackra exempel måtte väcka herrarna till ett
ännu livligare deltagande i tennissporten.

Kronprinsen slutade sitt anförande med orden:

-Än en gång ett tack från såväl de utländska som inländska deltagarna, och hoppas jag, om icke nästa år, så åtminstone ett annat, åter få gästa Särö.

H.K.H. vände sig härvid särskilt till ingenjör James Keiller j:r, som svarade med att i djupaste underdånighet från SLTK och Särö bebyggare be få rikta ett tack till Kronprinsen för hans vänliga deltagande i de tävlingar, som hans närvaro ju förlänt ett speciellt och kärt intresse.

-Mätte vi snart åter här få se vår älskade Kronprins.
Leve han,

Hurraropen rungade i det gamla säteriet. Skälen för damerna utbringades i livliga ordalag av löjtnant Oswald Kuylenstierna. Han erinrade först om att den ädla tennissporten var en arvtagarre av det gamla Greklands graciösa kvinnors bollspel, därvid damerna nu som förr hade tillfälle utveckla så mycken kvinnlig skönhet och behag. Han utbragte en skäl såväl för de främmande damerna, vilka med sin fägring och elegans förhöjt tävlingarna, som till sist för Särös egna damer, utan vilka den vackra ön ej kunde vara vad den är, och vilka säkerligen lika mycket som havsluften, grönskan och sommarsolen bidrogo till totalintrycket av Särö.

-En skäl för skönheten och behagen med eller utan racket i handen. Leve Damerna.

Skälen för damerna dracks med acklamation. Efter supén vidtog en livlig kottiljong, varvid Kronprinsen dansade vals med fru Adlersträhle, polka med fru Wallenberg, vals med fru Svedber

samt sedan valet blivit fritt, med de flesta av de dansanta damerna.

Dekorationerna utgjordes av charmanta rosor, vilka gratiöst och påpassligt kringburos av två små söta "linekeepers".

Och så var de första internationella tennistävlingarna på Särö under H.K.H. Kronprinsens höga beskydd ett vackert minne blott.

Kap. 8

Från år

till år

Lördagen den 28 juli följande år 1903 anlände åter kronprinsen till Särö, där han hälsades välkommen av baddirektionen, varefter han fortsatte till sitt värdfolk, ingenjör och fru James Keiller i villa Gövik.

Tre dagar senare kom kung Oscar till Göteborg, där han gick ombord på "Drott", som omedelbart avseglade. När Lindholmens docka passerades hyllades kung Oscar av ångaren "Valands" besättning, som manade reling samt av hela dockarbetarkåren, som ställt upp längs stranden.

Klockan 12.30 ankrade "Drott" på sin vanliga plats i Särövik, utanför dambassängerna, och Saluten dånade under det att baddirektionen gick ombord för att hälsa kung Oscar välkommen samt för att inbjuda Majestätet till five o clock tea. Med de uppvaktande följde även Kronprinsens adjutant, Kommendörkapten, greve W. Hamilton, emedan kronprinsen själv av tennisspelet var förhindrad infinna sig ombord.

Även detta år var det internationella tennistävlingar på ön. Förutom Kronprinsen märktes fjolårets engelska gäster, Flavelle och legationsrådet G. Dering, österrikaren greve von Wesseley och fru Mascha från Prag. Med Kronprinsen hade från Stockholm följt stjärnspelarna fru Märta Adlersträhle, fru J. Svedberg samt herrarna Setterwall, Qvarnström, Boström, Nordenson och Wallenberg samt de ännu ej fullt så kända Ström, Åkerholm, Rahmn, Forsell, Alexandersson och Odhner. I Morgon-Postens förhandreferat möter man dessutom en rad "ypperliga engelska spelare": mr Green, mr Blue, mr Brown och mr Yellow samt de förtjusande misserna Black, Violet och Red - färgrika namn som dock tyvärr ej återfinnes i det officiella programmet.

Brissamlingen var även detta år förnämlig. Kung Oscar hade skänkt ett praktfullt briljantsmycke till damernas single. Även Kronprinsen hade skänkt ett pris, liksom fru Carolina Röhss, herr Fred Löwenadler, herrar W o. H. Grebst samt Göteborgs Idrottsförbund.

De utsända korrespondenterne berätta även denna gång om färgrika och luftiga sommartoiletter, burna av tjugande damer med hälsans friska rosor på kind. På Kronprinsens förnöjda utseende kunde man se, att han kände sig nöjd över att åter befinna sig i denna krets samt att under några dagar i fulla drag få njuta av den sport, åt vilken han med så sällsynt framgång ägnat sig.

Klockan 2 kom kung Oscar i land, för att se på tävlingarna, varefter thé serverades på Bassängbakken, där lekar och tävlingar anordnades till Landsfaderns förnöjelse.

Nedan från första stund kom tennistävlingarna i gång med sedvanlig energi - "alla ville segra". Spelöppningen blev densamma som under fjolåret, i det att Kronprinsen i Gentlemens singles slog kandidat Forsell. Sedan var bataljen i full gång.

Andra dagen förbyttes det vackra väderet i hållande regn och tävlingarna måste förläggas till Göteborg. Intresset inriktades i stället så mycket starkare på den stora soiré som samma kväll skulle gå av stapeln i societetshuset och vilken Kung Oscar lovat bevista.

På grund av stormen och den grova sjön beslöt sig dock Konungen i sista stund för att i lugn och ro stanna kvar ombord. Damerna fick trösta sig med de officerare som han med en hälsning sände i land. Dessutom befann sig ju Kronprinsen i deras krets.

Kronprinsen deltog som alltid livligt i dansen. Han dansade I:a valsen med fru Elisabeth Kuylenstierna samt francaisen med fru Alice Keiller vis-a-vis fru Thegerström och herr Carl Westin.

Soirén blev mycket lyckad. Sång utfördes av den förtjusande amerikanskan mrs Cater Kerr från New York samt av Drotts läkare, dr Hult, ackompanjerad av fru Olja Bratt. Zorn har förevigat henne vid pianot i en av sina bästa etsningar. Hennes sväger, Wilhelm Stenhammar, brukade svara för Midsommar-musiken på Särö under denna glada tid.

Efter balens slut intog kronprinsen och det övriga sällskapet supé, som varade till fram mot tvåtiden, då kronprinsen med sitt värdfolk avlägsnade sig. Han gick därigenom miste om den "delikata cake-walk" som med nästan sydlänsk glöd framfördes av unga Särödamer i svarta silkestrumpor.

Så fortsatte turneringen ännu några dagar under omväxlande regn och solsken. De lyckade tävlingarna avslutades med soifé i societetshuset. Kronprinsen, som var en outtröttlig dansör, dansade med hela raden av Särö-skönheter.

Balen avslutades med supé. Vid champagnen reste sig Särö LTK:s ordförande, ingenjör Keiller, samt anhöll att med några underdåniga ord få tacka kronprinsen för hans personliga deltagande i tävlingarna. Det jämmod med vilke han stritt i med- och motgång visade vilken idrottsman han var, sade talaren, som slutade sitt anförande med att utbringa ett fyrfaldigt leve för den höge gästen.

Kronprinsen tackade omedelbart därpå för den gagna veckan och sade sig vara övertygad om att alla de utländska deltagarna, som samlats till denna vackra plats, av hjärtat instämde med honom i detta tack samt hoppades att de alla nästa år, om så vore möjligt, åter måtte räkas på Särö.

Den 24 juli 1904 hade Särö åter glädjen att få hälsa kronprinsen välkommen till Öns 3:e internationella tävlingar, i vilka han deltog med växlande lycka.

Samma sommar i september avlade även kung Oscar ett av sina sista besök på Ön, om vilken han i sitt tacktal sade:

"Det skulle kräva en lång stund för mig, om jag skulle i ord uttrycka vad jag känner, när jag återser det sköna Särö. Här återser jag de klippor och skogar, som alltid så tilltalat mig, och här finner jag ju så många bekanta ansikten, som förr många gånger mött mig."

Efter lunchen begav sig den 75 årige kungen på en promenad upp till Kumlet. Den branta backen frestade på. Gamle kungen måste ett par gånger stanna för att andas ut, men han ville så gärna ännu en gång se sin älsklingsplats, där hans sinne så många gånger förr fröjdats åt solen, sången och havet. Där hade särödamerna, i kulleträkt, serverat honom saft och vatten samt kaffe ur blankpolerad koppärpanna - väl omsluten av ett tjockt lager tidningspapper för att kaffet skulle hålla sig varmt. Det var en klarblå höstdag, men sommaren dröjde kvar. Solen värnde, vildkaprifolen doftade. Havet glittrade långt bort mot horisonten. Gamle kungen kände det vemod, som alltid är förenat med sommarfinal och avsked. Så reste han sig och gav utlopp för sina känslor i sång - han hade då inte tagit en ton på två år.

Sommaren 1906 gick för Särö i kunglighetens tecken. Såväl kung Oscar som kronprins Gustaf gästade ön och dit kom även prins Carl och prinsessan Ingeborg med sina tre döttrar, Margareta, Märta och Astrid. Stilla kvällar kunde man höra prinsessan Ingeborg vyssa sina döttrar till sömn med den då så populära amerikanska negersången: O my baby, my little curly baby. Sången interfolierades av prinsessan-moderns gispningar och så somnade de små prinsessorna.

Även sommaren 1907 deltog kronprinsen i tennistävlingarna och hertigparet av Västergötland besökte ön. I december detta år insomnade kung Oscar.

Somrar kommer och somrar går och varje år kommer kung Gustaf för att delta i tennistävlingarna. Olympiadet 1912 kunde Särö känna sig stolt över att ha fostrat en rad världsmästare i den vita sporten.

Den 22 juli 1913 anlände åter "Drott" till de välkända farvattnen vid Särö. I kung Gustafs sällskap följde denna sommar hertigparet av Sachsen-Meinigen. Vistelsen på ön blev i alla lyckad. Detta var den 21:a och sista expeditionen "Drott" gjorde till Särö. Saknaden var stor bland öns kvinnliga innevånare, då det vita fartyget lättade ankare.

Kung Gustaf kom till Särö 1916 den 16 juli och tog in i Skogshyddan hos kammarherre Wollmar Boström. Tennis spelades som vanligt, men det rådde ej samma otvugna stämning som tidigare, ty första världskriget rasade och många av de tennisspelare som förr mötts på ön låg nu i fält. Wilding, en av Englands bästa tennisspelare, hade stupat vid Dardanellerna och den tyska stjärnan Lindemann hade försvunnit i Västfrontens gyttjiga

skyttegravar. Man hoppades dock att det gamla civiliserade och fredliga Europa skulle återuppstå efter krigets slut.

Under tiden 26 juli - 5 augusti 1917 gästade kung Gustaf Särö, där han bodde hos Keillers på Gövik, dit han varje sommar utan undantag nu har återkommit under 33 år.

Den 11 juli 1918 kom kronprinsparet på besök. I programmet ingick promenad i Västerskog med té på Kungsplatsen. Väderlekstjänsten hade utlovat strålande vackert väder, men Fiskar-Kalle hade varnat för regn. Regn blev det. I mannaminne hade man inte sett så mycket nederbörd, men programmet fullföljdes dock. Det berättas, att téet blev både svagt och svalt och att kopparna till sist svämmade över. Stämningen var dock den bästa, ty kung Gustaf är inte den som förlorar humöret för litet regn.

1919 stod, förutom de sedvanliga tennistävlingarna ryttertävlingar på Särös program. Året därpå hoppade Raoul Thörnblad med fallskärm och 1921 var det äntligen åter tid att utlysa internationella tennistävlingar, men den gamla tiden hade ännu ej återkommit. De forna fienderna måste spela i skilda kategorier.

1922 bevistade kung Gustaf invigningen av Särö kyrka. Altartjänsten förrättades av komminister Isaac Béen, som under en lång följd av år skulle bli öns andlige ledare.

1923 firade Särö Lawn Tennis klubb 25 års jubileum och kungen berättade minnen från tennissportens genombrottsår.

1926 deltog radhjan av Kalsia i de internationella tävlingarna. En dagtidning skaldade:

I Särö där lirar en raja
från trakten kring Himalaja.

Radjan och hans indiska uppvaktning visade sig vara mycket goda spelare.

Kungen hade anlänt till ön den 2 juli 1927 och man beredde sig för årets stora tävlingar. Vädret var varmt och vackert och allt såg lovande ut. Då, söndagen den 10 juli, drabbades Särö av en oersättlig förlust. Den gamla herrgården härjades av elden. Till glöd och aska förvandlades minnena från Amiralskan, Otterdahlskan och Jenna Elisabeth Akerman.

Branden upptäcktes vid 7-tiden på morgonen av en köksa, Maria Karlsson, som gått till pumpen för att hämta vatten. När hon, morgontrött och sömnig, kisade mot taket, så hon till sin förskräckelse, att lågor slog upp kring skorstenen. Den rädiga köksan slog genast alarm och rusade upp för trapporna för att väcka sina tio kamrater, som sov i vindsvåningen. När hon kom upp på vinden, hade elden redan fått en sådan spridning att skorstenen med ett brak rasade samman. Några av kamraterna lyckades dock Maria Karlsson få med sig ned, men de andra blev avstängda av elden, som snabbt spritt sig fram till trappan. I sista

stund lyckades de komma ut på taket och därifrån ta sig ned på marken.

Nu dånade kyrkklockan. Särö-borna vaknade, gäspade och sträckte på sig. Var det redan högmossotid. Nej, detta var inte ramringning. Det var klämtning. Elden måste vara lös. Med ett språng var alla ur sängen, kastade på sig kläderna och begav sig springande i väg. Det var den präktiga gamla Anna i schappet, som utan att ett ögonblick förlora besinningen hade rusat upp i kyrktornet och satt klockan i gång. Klockan klämtade Särö-borna samman. Bland de första på platsen märktes konung Gustav, som frågade om man kommit i håg att rekvirera brandkåren från Göteborg, ty fara förelåg att elden skulle sprida sig över hela ön. Stora eldflak och bränder kastades högt upp i skyn och dalade ned på många hundra meters avstånd från brandhärden.

Alla gjorde sitt yttersta för att söka rädda den gamla byggnaden och de värdefulla inventarierna. Redan från början stod det klart att corps de logiet var till spillo givet, men man lyckades bära ut kassaskåpet^{Kistan}, en gammal taffel och en del möbler.

Kassaskåpet tillhörde ryttmästare Henning Krafft, som då arrenderade jordbruket. När han kom till platsen, frågade han oroligt:

^{Kassa Kistan}
- Var är mitt kassaskåp?

- Du kan vara lugn ... det är ingen fara, svarade någon, Kungen sitter på ^{den!} det.

Där satt kungen helt bedrövad och åsåg, hur den gamla herrgården förtärdes av elden. Säkerligen var det många ljusa ungdomsminnen för honom som nu gick upp i rök. Där inne hade han utdelat - och själv mottagit - många pris för segt tillkämpade tennissegrar. Där hade han, då seklet var ungt, dansat francaise, polka och vals med Särös solbrynta och förtjusande damer. Den gamla vackra 1700-tals herrgården hade varit öns givna samlingsplats.

Snart var hela anläggningen förvandlad till ett flammande bål. Elden hotade nu att sprida sig till öns äldsta höbyggnad, den gamla stolpladan från Gustav III:s tid. Där låg nu öns pojkar i en lång rad på takåsen och öste vatten över taket och väggarna, som redan börjat brinna. Flickor och fruar bildade kedja. Vattenhinkarna langades, från hand till hand, upp till pojkarna på taket. Men elden och hettan blev allt intensivare.

Just när det såg ut som om pojkarna måste utrymma sin ställning, anlände brandkåren från Göteborg. Motorsprutan kom i gång. Strålen riktades frälsande mot stolpladan. Man drog en lättnandes suck. Byggnaden var räddad.

Plötsligt sinade vattnet i slangen. Vad hade hänt? Var det slut på vattnet i dammen? Nej, sprutan hade gått sönder. En fläns hade brustit, sade brandkaptenen. Det gick inte att här reparera skadan.

Då ingrep kabinettsskammarherre Keiller. Strunt vore det väl om inte den forne överingenjören vid Göteborgs mekaniska Verkstad skulle begripa sig på pumpmaskiner. Han rusade fram till motorsprutan och

konstaterade att sugrörets fläns hade brustit. Det var tur i oturen att det inte var tryckrörets fläns som mankerade. Han letade reda på en grov koppartråd och virade den hårt kring slangen och röret. Redan efter några minuter forsade vattnet åter med kraft ur slangen. Strålen spelade över stolpladan och elden slocknade. Särös äldsta byggnad var räddad.

Det enda som återstod efter branden var Torvaldsens vita Venus, som länge stått i den runda planteringen mellan herrgården och societetshuset. Nu var hon svart som synden. Man fick nästan en shock, då man såg henne. För övrigt var det inget fel på henne. Med några bräddar färg blev Venus lika oskuldsvit som förr.

Åren flyger vidare. Den ena sommaren är den andra lik, så lycklig kan understundom tiden vara. Inget förändras på Särö, varken naturen eller kungen, som troget kommer dit varje år. Men år 1937 utbrister Stockholms Tidningens utsände idrottsreporter:

- Var det verkligen möjligt att en 79 åring kunde röra sig på det viset. Ofattbart!

1939 konstaterar Göteborgs Posten medarbetare, som kommit ut för att skriva om tävlingarna:

- Man måste häpna över 81 åringens spänst.

1942 mötte Mr G - Pettersson Sverige Göteborgskombinationen Klas Heyman - Sven Zetterberg. Göteborgarna vann första set med 6-3, men det äldre paret gick till hårt motanfall och tog de tvenne näste setten med 6-3, 6-4.

1943 spelade kungen ett parti mot det gästande

rumänska landslaget, herr och fru Rurac samt herr Tana-tesco. 1944 och 1945 kom han som vanligt med sin racket till de för honom så välkända tennisbanorna. Först sommaren 1946 övergick han till att spela krocket - riktig engelsk krocket, med partier som varar 2 - 3 timmar.

Det skall vara mycket dåligt väder, om inte kung Gustaf dagligen skall bada under vistelsen på Särö. 1949 badade majestätet 14 gånger. Han kastar sig oberörd baklänges i vågorna. Alla drar en lättnandens suck, då det vita huvudet åter dyker upp och man tänker:

- En så spänstig och orädd åldring till finns inte bland badarna i hela Västerhavet.

Kung Gustaf har aldrig tyckt om att vara överksam. I det årliga programmet på Särö ingår varje sommar besök på Åby-fältet, där ordförande i Västsvenska Trav och Galopp sällskapet greve Fred Wachtmeister pekar ut dagens favoriter. Varje år har kungen även välvilligt besökt Särö Röda Kors basar, dit då tusentals medborgare sökt sig för att fänga en skynt av Landsfadern. Kungen besöker alla stånden och spelar på tombolan och återvänder hem till Gövik med spettekakor, klädhängare, papperskorgar och massor av andra föremål, som han nog strängt taget inte har något omedelbart behov av. Men basaren är alltid en succés.

Så kommer kyrkoherde Béen med sina åldringar. Den äldsta brukar överlämna en blomsterbukett till kungen och så pratar man en stund om litet av varje. I bland överlämnar de uppvaktande gamla egenhändigt tillverkade gåvor. En gång fick han ett par vantar, som 93-åringen Sven Johansson själv stickat. Skriften var så långa, att de räckte kungen ända upp till armbågarna.

- Det var fina vanter, sa kungen. Nu får jag nog börja åka skidor igen.

Kungen skämtar gärna med sina jämnåriga. För något år sedan stod han sålunda omgiven av dem. Kyrkoherde Béen hade hållit sitt sedvanliga tal, blommorna hade överlämnats av den äldsta i sällskapet och det var inte mycket mer att säga om väder och vind. Men ingen rörde på sig.

- Ja, mina vänner, sa Béen. Nu får var och en göra vad han eller hon vill. Ni kan promenera eller bada, och sedan råkas vi vid kaffebordet.

Ingen rörde på sig. Alla stod som trollbundna i ring, tittande på kungen. Då stötte han med käppen i marken och sade med basröst:

- Gå och bada!

Gummorna och gubbarna skingrades som agnar för vinden. Några av gubbarna tog kungen så bokstavligt på orden, att de lunkade ned till Basängbacken, där de trots folkvinlet avlade sina kläder och vadade ut i den ljunna, långgrunda viken.

Kung Gustaf äger i hög grad Bernadotternas lätthet att få kontakt med människor och att få dem att känna sig enkla och naturliga.

En av anledningarna till att kung Gustaf är så avhållen på Särö är hans känslor för svensk vardag. Särö har aldrig varit någon lyxens eller vräkighetens hemvist. Utlänningar och främlingar tycker nog att livsföringen är i enklaste laget, ty där förekommer aldrig någon exklusiv lyx eller något överdåd. Korandet av en Miss Särö i bikinibaddräkt vore otänkbart.

Kanske är det denna enkelhet som dragit bernadotterna till ön. Kung Oscar trivdes ju där bäst vid en kopp the och ett fat smörgåsar i Röda stugan och i samma stil går hans son. När för något år sedan kungen fick höra att en familj, som han brukade gästa, detta år av ekonomiska skäl inte ansåg sig i stånd att ordna en kungamiddag, utbrast han:

- Men dom skall väl i alla fall äta middag ... kan dom inte sätta fram en tallrik åt mej?